

Sol-Sonrası Anarşi?

Jason McQuinn

1999-2000

Kendilerini siyasal solun şu ya da bu biçimine yakınlık içinde tarif eden hâlâ çok fazla anarşist mevcut. Fakat sol gelenekle birlikte gelen ölü ağırlıkların çoğunu terk etmeye hazır olanların sayısı giderek artıyor. Derginin bu sayısının* bir çok sayfası yeni bir keşfin başlangıcına ayrılmıştır, ki bu keşfin şansı, anarşistler için herhangi bir yararı kalmayan siyasal sol ile tanımlanıp tanımlanmayacakları üzerinde iyice düşünmelerine bağlıdır.

Aşağı yukarı son iki yüz yıllık varoluşları süresince, bilinçli anarşist eylemciler, teorisyenler, gruplar ve hareketler, ısrarla soldaki sözümona devrimcilerin eklektik dünyası içindeki bir azınlık konumunda ikamet ettiler. Dünyanın pek çok yerinde - bu zaman zarfında isyanları ve devrimleri belirleyen - zaferlerinde hiç bir kayda değer süreklilik bulunmayan - bu otoriter asiler, etkin devrimciler arasında genellikle belirgin bir çoğunluk olmuşlardır. Ve böyle bir çoğunluğa sahip olmadıkları zaman bile, genellikle başka yollarla üstünlüğü elde etmişlerdir. Liberal, sosyal demokrat, milliyetçi, sosyalist ya da komünist, her ne olursa olsunlar, otoriter konumlardan oluşan bütün bir kümeye belirgin bir şekilde kendini adanmış olan siyasal solun çoğunluğunu oluşturan akımının parçası olarak kalırlar. Adalet ve eşitlik gibi ideallere takdire değer bir kendini adamanın yanı sıra, çoğunluğu oluşturan bu akım hiyerarşik örgütlenme, (ve çok sıklıkla) profesyonel önderlik (kültü), (özellikle de Marksçı varyantlarında dikkat çekici) dogmatik ideolojiler, kendini haklı çıkaran bir ahlakçılık, ve toplumsal özgürlük ile otantik, hiyerarşik-olmayan topluluğa dair geniş bir alana yayılan tiksinti.

Özellikle Birinci Enternasyonal'den atılmalarından sonra, anarşistler kendilerini genel olarak zor bir seçim karşısında buldular. Eleştirilerini siyasal solun içinde bir yerde konumlandıracaklardı, keşke yalnızca kenarında kalsalardı. Aksi halde muhalif kültürün çoğunluğunu bütünlüğü içinde reddedebilir ve yalıtılma ve ihmal edilme şansını elde ederlerdi.

Çoktan beridir, çoğu değilse bile, anarşist eylemciler, solun otoriter kültürü, ve eteklerine yapışarak kendi temalarını kalıcı bir cazibe edinmiş olan çok daha özgürlükçü bir yönde uyarlamayı tercih etmesi yüzünden duydukları hayal kırıklığı nedeniyle soldan dışarı çıkmaya başladılar. Anarko-sendikalizm bu türden bir sol-anarşizmin belki en iyi örneğidir. Anarşistlerin solcu ideolojileriyle yöntemlerinin, toplumsal adaletin solcu bir vizyonu için çalışmak üzere kullanılmasına, fakat eş zamanlı olarak da doğrudan eylem, öz-yönetim, ve (çok sınırlı ölçüde) belirli özgürlükçü kültür değerleri gibi anarşist temalara bağlanılmasına olanak tanır. Mur-

ray Bookchin'in ekolojik anarko-solculuğu, ister özgürlükçü belediyeçilik isterse toplumsal ekoloji etiketi altında yürüsun, bir diğer örnektir. Yeşil politika alanında tercih edilse de her yerde ayağını basacağı her hangi bir sağlam zemin elde etmek yönündeki inatçı hatası ile ayırt edilir. Sol-anarşizmin tüm türlerinde en görünmez (sayısız) olan daha aşırı bir örnek de, çok sayıda anarşistin, sırf diğer anarşistlerle doğrudan çalışmanın hiç bir olanağını görmediklerinden dolayı, özgürlükçü değerlere ya çok az bağlı ya da hiç bağlı olmayan solcu örgütlere dalmak yönündeki seçimleridir (ki diğer anarşistler de çoğunlukla benzer şekilde gizlidirler, hali hazırda başka solcu örgütlere dalmışlardır).

Belki de şimdi, siyasal solun yıkıntıları kendi üzerine çökmeye devam ediyorken, anarşistler için solun ha bire ortadan kaybolan gölgesinden iri adımlarla toplu halde uzaklaşmayı düşünmenin zamanıdır. Gerçekten de, hâlâ bir şans var, eğer yeterince anarşist kendilerini solculuğun sayısız hatasından uzak tutar, "iharetlerinden" arıtırsa o zaman nihayet anarşistler kendi ayakları üzerinde durabilirler.

Kendilerini kendi terimleriyle tanımlamanın yanı sıra, anarşistler bir kez daha, bu kez belki de kendi direnişlerini, siyasal sol ile ortak bir cephe oluşturma girişimleriyle uzlaştırmakta daha az istekli olacak yeni bir isyancılar kuşağına esin verebilirler; ki siyasal sol tarih boyunca her nereden özgür bir topluluğun yaratılışı gerçekleşirse buna karşı koymuştur. Kanıtlaması su götürmez. Solcu örgütlerin çok büyük bir çoğunluğu içinde (Enternasyonal'deki kırılmadan bu yana), her türlü özgürlükçü devrimcinin var olmalarına ısrarla karşı gelinmiş; katılmalarına izin verilen sol örgütlerin (örneğin anarko-Bolşevikler) çoğunda sessiz kalmaya zorlanmış; ve bunu yapacak zorunlu olan siyasal güce ve örgütsel kaynaklara erişen solcular tarafından eziyete, hapse, suikast ya da işkenceye maruz bırakılmışlardır (örnekler kalabalıktır).

Anarşistlerle sol arasında neden bu kadar uzun bir çatışma ve düşmanlık tarihi vardır? Çünkü temelde yatan, sırasıyla eleştiriler ve pratiklerde somutlaşan iki değişik toplumsal değişim görüşü vardır (her grup ya da hareket daima çelişkili öğeler içermesine rağmen). En basitinden, anarşistler -özellikle kendilerini solla en az tanımlayanlar- çoğunlukla, kendini toplumdan ayrı bir siyasal önderlik olarak kurmayı reddeden, kitlesel örgütlerin inşası için gereken manipölasyon ile kaçınılmaz olan hiyerarşiyi reddeden ve her hangi bir dogmatik ideolojinin hegemonyasını reddeden bir pratikle meşgul oldular. Öte yandan sol ise çok daha genel olarak, entelektüel ideologlarla oportünist politikacıardan oluşan seçkin bir önderliğe

tabi kılınmış kitlesel örgütlerin vekalet ve temsiliyete dayalı pratikleriyle meşgul oldu. Bu pratiklerde parti kendisini kitle hareketinin, parti önderliği de partinin yerine koyar.

Gerçekte, solun birincil işlevi sermaye ile devlete karşı doğrudan mücadele etmeye gücü yetecek her toplumsal mücadeleyi tarihsel olarak yeniden sağlığına kavuşturmadır [ele geçirmektir ç.n.]; öyle ki en iyi durumda, devam eden sermaye birikiminin, devam eden ücretli köleliğin ve devam eden alışıldık hiyerarşik devletçi siyasetin toplumsal sırrını daima gizleyerek, buna karşın direniş ve devrime, özgürlük ve toplumsal adalete dair zayıf bir retorik altında zaferin hep sadece yapay bir temsiline ulaşılabilirlik olmuştur.

Dipte yatan soru şudur: Anarşistler -apaçık ve uzlaşmayan bir eleştirel konumdan- solda ikamet etmeyi seçmiş olanların sol içinde yaptıklarından daha iyisini sol dışında yapabilirler mi?

Anarşist Kütüphane

Jason McQuinn
Sol-Sonrası Anarşi?
1999-2000

01.07.2022 tarihinde şuradan alındı: geocities.ws/anarsistbakis

Çeviri: Kürşad Kızıltuğ

İngilizce Aslı: Post-Left Anarchy?, *Anarchy - a journal of desire armed*,
sayı: 48 (Sonbahar-Kış 1999-2000)

tr.anarchistlibraries.net